

Kateryna  
Biloruska  
Foundation



Επίτροπος Προστασίας  
των Δικαιωμάτων  
του Παιδιού



UNITED SPORTS  
CYPRUS



**BRIGHT**

БАСКЕТБОЛЬНА ПРОГРАМА  
З ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ 9-12 РОКІВ

© 2023 Уповноважений з прав дитини, Міжнародний благодійний фонд Kateryna Biloruska Foundation, Організація United Sports Cyprus. Всі права застережені.

Продаж або інше комерційне використання цієї публікації або її частини суворо заборонено. Дозволяється робити копії витягів з публікації та змінювати формулювання з відповідним посиланням на цю публікацію як джерело використаного матеріалу.

Публікація надається безкоштовно.

ДИЗАЙН: **Kateryna Biloruska Foundation**

ДРУК: Theodorou Brothers Printing

Вересень 2022 року

ISBN: 978-9925-7592-6-2



#### УПОВНОВАЖЕНИЙ З ПРАВ ДИТИНИ, КІПР

Византіу 5, 1-й поверх, Спирідес Тауер, 2064  
Строволос, Нікосія

Тел: 22873200

Факс: 22872365

Електронна пошта: [childcom@ccr.gov.cy](mailto:childcom@ccr.gov.cy)

[www.childcom.org.cy](http://www.childcom.org.cy)

Kateryna  
Biloruska  
Foundation



#### МІЖНАРОДНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД

**KATERYNA BILORUSKA FOUNDATION**

Представництво в Україні

01021, Київ, вул. М. Грушевського, буд. 9Б (офіс Д6-6)

Електронна пошта: [info@biloruska.foundation](mailto:info@biloruska.foundation)  
[biloruska.foundation](http://biloruska.foundation)



UNITED SPORTS  
CYPRUS

#### United Sports Cyprus

28 вул. Марку Драку, Буферна зона ООН, 1102, Нікосія

Тел: 99791395

Електронна пошта: [unitedsports@gmail.com](mailto:unitedsports@gmail.com)



## ВСТУП

**«Найкраща підготовка, яку може отримати дитина, – це бути обізнаною про свої права та вміти їх захищати».**

Спорт та фізична активність — важлива складова для розвитку фізичних, психомоторних та соціальних навичок у дітей. Рухова активність підвищує впевненість дітей у собі та допомагає розвивати взаємостосунки у групі однолітків.

Разом з тим традиційний «вуличний» спортивний майданчик не завжди був сприятливим та безпечним місцем для дітей. Нам відомо про випадки, коли діти-спортсмени скаржилися на підвищений рівень тривожності, випадки фізичного, психологічного чи сексуального насильства на спортивній арені, а також відчували відчуження та стигматизацію в групі. Усе це впливає на розвиток дитини, яка часто не може себе захистити, оскільки не обізнана про свої права.

Ефективність таких спортивних занять може бути вищою, якщо діти знатимуть та розумітимуть свої права. Це допоможе уникнути подібних неприємних ситуацій на спортивній арені.

Тож у 2022 році на Кіпрі Уповноважений з прав дитини, міжнародний благодійний фонд Kateryna Biloruska Foundation та організація United Sports Cyprus започаткували проєкт B-right з метою створення спортивної правозахисної ініціативи.

З 2023 року ця навчальна програма почне діяти і в Україні. Вона включатиме різноманітні види діяльності, що надають дітям можливість:

1. отримати знання та критичне розуміння універсальності, невід'ємності та неподільності прав дитини;
2. формувати установки, які сприяють повазі до прав дитини;
3. набути навичок, необхідних для відстоювання своїх прав, забезпечення їхнього захисту та розвитку під час занять спортом.

Мета навчальної програми — ознайомити тренерів та інструкторів з фізичного виховання із короткими, простими та зручними у використанні вправами з баскетболу, які можна застосовувати як під час занять у школі, так і під час тренувань. Надалі через гру педагоги зможуть ознайомлювати дітей з їхніми правами.

Програма спеціально розроблена для дітей віком 9-12 років, але може бути легко адаптованою для молодших або старших учасників. Ця навчальна програма, заснована на творчій міждисциплінарній методології, прагне поєднати спорт і права людини, не відсуваючи розвиток спортивних навичок на другий план.

**Деспо Міхаеліде**

Уповноважений з прав  
дитини Кіпр

**Катерина Білоруська**

Засновниця Kateryna  
Biloruska Foundation  
Cyprus

**Стефані Ніколя**

Директорка/  
засновниця United  
Sports Cyprus



## Зміст

- 5 Основні принципи проведення занять
- 6 Пояснення схеми
- 7 Ігри для знайомства та розминки
- 9 **ЗАНЯТТЯ 1:** Виконання вправ або гра? – Принцип найкращих інтересів
- 11 **ЗАНЯТТЯ 2:** Що таке права дітей? – Ознайомлення з правами дітей
- 14 **ЗАНЯТТЯ 3:** Захист, забезпечення або участь? – Ознайомлення з правами дітей
- 17 **ЗАНЯТТЯ 4:** Так, я можу вдосконалюватись – Принцип розвитку
- 20 **ЗАНЯТТЯ 5:** Я можу отримати більше – Принцип відсутності дискримінації
- 23 **ЗАНЯТТЯ 6:** Чи я дійсно граю? – Принцип участі
- 26 **ЗАНЯТТЯ 7:** Наше тіло, наш дім – Захист від сексуального зловживання
- 30 **ЗАНЯТТЯ 8:** Ми кричимо «НІ» – Захист від сексуального зловживання
- 32 **Додатки**
  - Додаток 1
  - Додаток 2
  - Додаток 3
  - Додаток 4
- 54 **Деякі слова про наші партнерські організації**
  - Офіс Уповноваженого з прав дитини на Кіпрі
  - Благодійний фонд Parimatch Foundation – Кіпр
  - Організація United Sports Cyprus



## ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

### Інформація, обов'язкова до прочитання тренерами перед проведенням занять

- Статтею 42 Конвенції про права дитини передбачено, що, використовуючи належні та дійові засоби, необхідно широко інформувати про принципи і положення Конвенції як дорослих, так і дітей.
- Освіта в галузі прав людини не спрямована виключно на набуття знань про те, що собою представляють права, але також на набуття навичок та ставлення, які дають змогу забезпечувати, популяризувати та захищати права дітей у будь-яких умовах та для всіх осіб. Це поступово підвищує якість життя дітей та сприяє розвитку демократичних та активних суспільств.
- Утримуйтеся від того, щоб просити дітей ділитися особистим досвідом під час обговорень. Перед початком занять нагадайте дітям, що ви готові поговорити з ними конфіденційно, якщо вони відчують, що хочуть поділитися будь-чим із дорослою людиною, якій вони довіряють, але вони не повинні ділитися особистою інформацією з усією групою.
- Якщо дитина почне ділитися своєю особистою інформацією або особистою інформацією інших осіб, делікатно нагадайте дітям, що краще не ділитися особистою інформацією з групою, але ви готові конфіденційно поговорити з нею для цієї мети.
- Якщо ви хочете поділитися прикладами, такі приклади не повинні «зображати» будь-кого з членів групи або інших людей, особисто відомих учасникам.
- Нагадайте дітям, що всі люди можуть вільно висловлювати свою думку, і хоча вони можуть не погоджуватися з іншою думкою, вони повинні робити це у шанобливій манері без образ чи засудження.
- Якщо ви помітили, що в ході заняття група або окремі учасники відтворюють стереотипи, спробуйте піддати їх сумніву у своїй ролі тренера, використовуючи засоби, які вважатимете доречними у відповідний момент (без критики, засудження чи іронії).



## ΠΟΛΥΣΧΗΜΑ



Γραβεць нападу



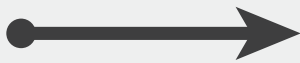
Γραβεць захисту



Конус



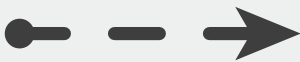
Хулахуп



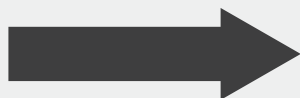
Рух гравця без м'яча



Дриблінг



Передача м'яча



Атака



## ІГРИ ДЛЯ ЗНАЙОМСТВА ТА РОЗМИНКИ

В цій частині наведені декілька ігор та занять для знайомства учасників, які можна використовувати залежно від наявного часу та потреб команди дітей, визначених тренером.

**Гра на визначення потреб «Поплескай та клацни»:** Діти утворюють коло і намагаються визначити потреби дітей за допомогою гри «Поплескай та клацни». Вони виконують такі дії: 4 плескання по стегнах, 2 плескання в долоні, 2 клацання пальцями правої руки та 2 клацання пальцями лівої руки. Під час плескання по стегнах одна дитина вголос називає потребу, яку мають діти (наприклад, потреба в їжі). Під час клацання пальцями правої руки вони двічі називають своє ім'я, а під час клацання пальцями лівої руки вони називають ім'я людини, якій хочуть передати чергу виконати дії «Поплескай та клацни». Усі виконують рух разом, як одна група. Як тільки всі зрозуміють правила гри, процес можна прискорити.

**Лисиці, фермери, гуси<sup>1</sup>:** Гравці об'єднуються у групи по три особи. Одного гравця призначають лисицею, іншого – фермером, а третього – гусаком. Гусак стоїть за фермером, поклавши руки на плечі фермера. Лисиця намагається рухатися навколо і торкнутися гусака, але не може дотягнутися через плечі фермера. Якщо лисиці вдається торкнутися гусака, вона стає фермером, фермер – гусаком, а гусак – новою лисицею.

**Баскетбольна естафета:** У цій естафеті команди змагаються одна з одною у перенесенні якомога більшої кількості баскетбольних м'ячів за найменший період часу з одного боку майданчика на інший, де розміщений кошик або хулахуп для кожної команди. Естафета ускладнена тим, що баскетбольні м'ячі повинні постійно утримуватися зверху на долоні члена команди. Як варіант, естафету можна повторити, при цьому команди по-різному балансуватимуть баскетбольними м'ячами.

**Квач із поворотом<sup>2</sup>:** Вибрані гравці будуть ведучими, які намагаються торкнутися рукою інших гравців («поквачити»). Якщо ведучий торкнувся рукою гравця, такий гравець повинен зупинитися стрибком на дві ноги або зупинитися на два кроки та виконати поворот (півот) вперед/назад. Гравець може звільнитися, отримавши жест привітання або схвалення шляхом ляскання відкритими долонями від того гравця, який не був «поквачений» (якого не торкнувся рукою ведучий).

**Передача баскетбольного м'яча:** Командам необхідно передати баскетбольні м'ячі від початкової точки до кінцевої, використовуючи поєднання різного обладнання (наприклад, верхню частину конуса чи палиці, видані кожному учаснику).

**Бандити спиною до спини<sup>3</sup>:** Учасники об'єднуються в пари, у кожного гравця є баскетбольний м'яч. Вони повинні постійно стояти спиною до спини під час дриблінгу та намагатися відбити м'яч у свого партнера. Коли тренер кричить «Зміна!», гравці мають якнайшвидше знайти нового партнера та відновити дриблінг.

<sup>1,2,3</sup> Девід Маннс, Баскетбольна освіта Тасманії. Джерело: <https://coach.basketball.net.au/wp-content/uploads/2017/09/BTAS-Game-Sense-Ideas-for-Basketball.pdf>



**Спіймай сир<sup>4</sup>:** Гравці (які є «мишами») об'єднуються в пари, тримаючи баскетбольний м'яч («сир») між собою. Вони передають м'яч уперед і назад, працюючи над передачею м'яча (від грудей та з відскоком від підлоги). Коли тренер кричить «Вперед!», гравець із м'ячем має виконати дриблінг із м'ячем за лицьову лінію на своєму боці майданчика, уникаючи того, щоби його партнер торкнувся його рукою («поквачив»).

**Естафета з перекочуванням баскетбольного м'яча:** Група поділяється на команди. Половина членів однієї команди встають за лицьовою лінією, друга половина – на іншому кінці майданчика. Кожен член команди повинен маневрувати баскетбольним м'ячем навколо певних перешкод, прокочуючи його від лицьової лінії до іншого кінця майданчика. Наступний член команди повторює такі дії.

**Виверження Везувію:** Окреслюється певна ділянка у формі квадрата. Група поділяється на дві команди: одна команда стоїть зовні квадрата, інша – усередині. Завданням команди, що розташована усередині, є зібрати якнайбільше баскетбольних м'ячів і помістити їх у ящик (або хулахуп), використовуючи тільки ноги. Поки вони це роблять, команда суперників, що стоїть зовні квадрата, намагається вдарити їх м'яким м'ячем. М'які м'ячі розташовані в іншому спеціально відведеному для цього місці осторонь майданчика. Якщо у будь-кого із команди вдаряє м'яч, він має покинути квадрат. Як тільки вся команда, що розташована усередині, спіймана м'яким м'ячем, команди міняються місцями, щоб з'ясувати, яка команда зможе зібрати більше баскетбольних м'ячів у ящик або хулахуп.

**Дриблінг змією<sup>5</sup>:** Гравці діляться на невеликі команди по три або чотири особи, і кожен гравець має м'яч. Усі гравці ведуть м'яч у дриблінгу, рухаючись разом і зберігаючи між собою однакову за розміром дистанцію. Останній гравець веде свій м'яч через гравців, доки не дійде до початку групи, після чого гравець, який тепер стає останнім в групі, веде свій м'яч через «змію». Цю вправу можна повторити, щоб відпрацювати такі види дриблінгу: із контролем м'яча лівою рукою, із контролем м'яча правою рукою та перехресний дриблінг (кросовер) справа наліво навколо іншої людини.

**Схопи прапорець:** Варіант гри «Музичні стільці» на відкритому повітрі. Учасники лягають на живіт за кілька метрів від баскетбольного майданчика. Потім вони мають швидко добігти до баскетбольних м'ячів та спробувати схопити один із них. Складність гри полягає в тому, що баскетбольних м'ячів завжди менше, ніж учасників. Учасники, яким не вдається схопити баскетбольний м'яч, вибувають з гри, прапорці змінюються (прибирається ще один), і гра триває доти, доки не залишиться лише один гравець.

<sup>4</sup> Як вказано вище.

<sup>5</sup> Девід Маннс, Баскетбольна освіта Тасманії. Джерело: <https://coach.basketball.net.au/wp-content/uploads/2017/09/BTAS-Game-Sense-Ideas-for-Basketball.pdf>





## ЗАНЯТТЯ 1: Виконання вправ або гра?

### ПРИНЦИП НАЙКРАЩИХ ІНТЕРЕСІВ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 10 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Наводити аргументи за та проти певного твердження.
- Дізнатися, як приймаються рішення на основі Принципу найкращих інтересів дитини.

**Матеріали:** Немає

**Підготовка:** Немає

#### Заняття:

- Перед початком тренування тренер сідає з дітьми в коло і говорить їм, що розмірковує про те, щоби пропустити виконання вправ на сьогоднішньому тренуванні та замість цього почати з гри. Тренер просить дітей подумати про плюси та мінуси такого рішення для того, щоби визначитися.
- Дайте дітям час висловити всі плюси та мінуси рішення грати в ігри протягом усього тренування.

**Корисна порада для тренера:** Якщо дітям складно знайти плюси або мінуси в дискусії, тренер дає кілька підказок або ставить питання, щоб команда могла визначити деякі з них. Зазвичай діти починають із позитивних моментів, якщо їм подобається ідея, але, обговоривши їх, вони висловлюють усі аргументи. Мета полягає в тому, щоб отримати виважене уявлення як плюсів, та і мінусів рішення. Ймовірні питання, які може поставити тренер, якщо діти не подумують про переваги, пов'язані з виконанням вправ: Чи допомагають вам вправи, які ми робимо на початку тренування? Яким чином? Що би сталося, якби ми не виконували вправи?

- Після того, як дітям буде надано достатньо часу, щоб вони висловили всі плюси та мінуси рішення, тренер говорить дітям, що такою є процедура, яку мають виконувати всі дорослі, коли намагаються прийняти рішення, пов'язані з дітьми: розглянути всі мінуси та плюси кожного можливого варіанту, а потім зважити аргументи, щоб вирішити, який з них відповідає найкращим інтересам дитини. Це одне з прав дитини: рішення, що приймаються, повинні враховувати його найкращі інтереси.



- Скажіть дітям, що ви поставили це питання для того, щоб вони зрозуміли, як рішення мають бути зважені перед прийняттям, і що тепер їхнє тренування продовжиться, як завжди. Скажіть дітям, що надалі під час тренувань вони будуть працювати над вивченням прав дітей та одночасно будуть вдосконалювати свої навички гри у баскетбол.





## ЗАНЯТТЯ 2: Що таке права дітей?

### ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРАВАМИ ДІТЕЙ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 30 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Визначити права дітей.

**Навички гри в баскетбол:**

- Дриблінг та передача м'яча

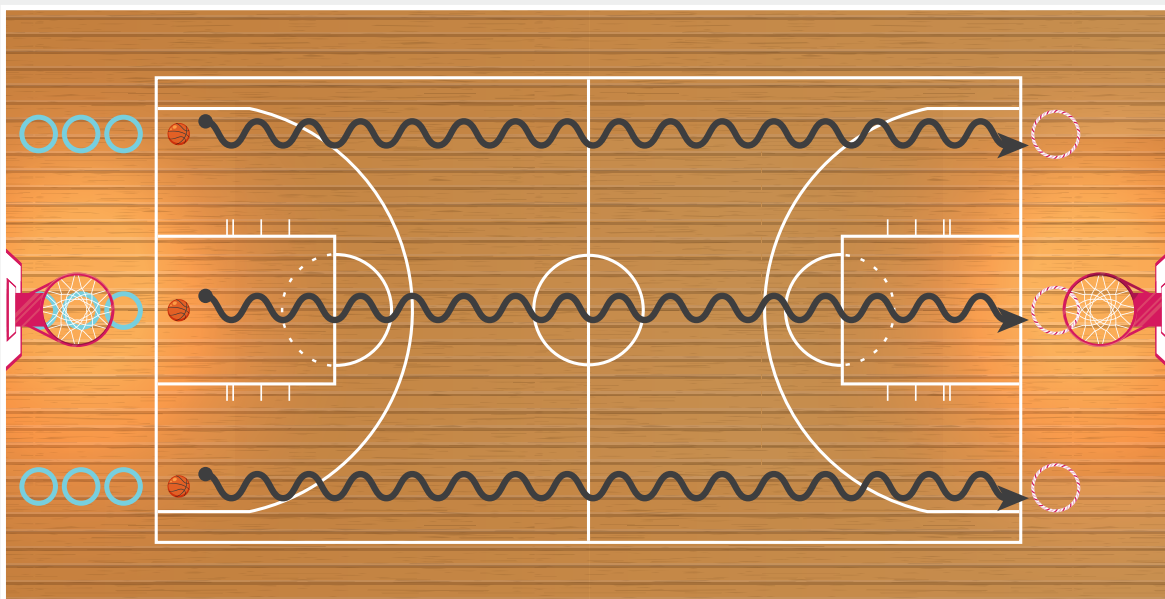
**Матеріали:**

- 3 хулахупи
- Картинки із зображенням прав дітей та реченнями (Додаток 1)
- Знаки трьох категорій: захист, участь, забезпечення (Додаток 2)
- Баскетбольні м'ячі

**Підготовка:**

- Роздрукуйте та виріжте картинки із зображенням прав дітей та реченнями, що наведені у Додатку 1.
- Роздрукуйте та виріжте знаки трьох категорій, що наведені у Додатку 2.
- Підготуйте три хулахупи із зображеннями прав дітей та реченнями, розподіленими між трьома хулахупами на одному кінці (лицьовій лінії) баскетбольного майданчика.

**Заняття:**  
**ЧАСТИНА А**





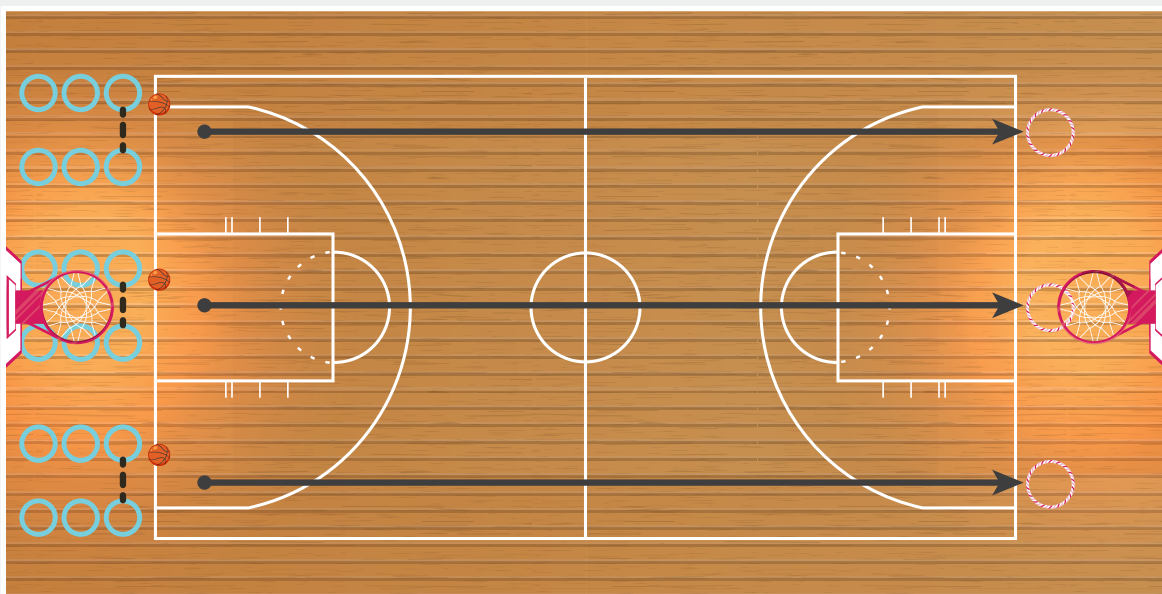
- Група ділиться на 3 команди.
- Команди шикуються в лінію на одному кінці (лицьовій лінії) баскетбольного майданчика. На іншому кінці розташовані три хулахупи, по одному навпроти кожної команди з картинками всередині.
- Тренер говорить дітям, що на протилежному кінці майданчика розташовані 3 хулахупи з картинками та реченнями про права дітей. Мета гри полягає в тому, щоб перша дитина, виконуючи дриблінг із м'ячем, перебігла на інший край майданчика, взяла картинку або речення з хулахупа своєї команди і принесла її або його назад до команди.

**Корисна порада для тренера:** Діти повинні продовжувати дриблінг, забираючи речення із хулахупа.

- Такий порядок дій повторюється доти, доки кожна команда не забере всі картинки та речення з хулахупів.
- Тренер говорить дітям, що кінцева мета гри – зіставити речення з картинками, що вони легко можуть зробити під час гри.
- Після того, як усі картинки та речення будуть вийняті з хулахупів команд, тренер дає командам кілька хвилин на те, щоб зіставити картинки з реченнями, виходячи із того, яке право представляє кожна картинка.

## ЧАСТИНА Б

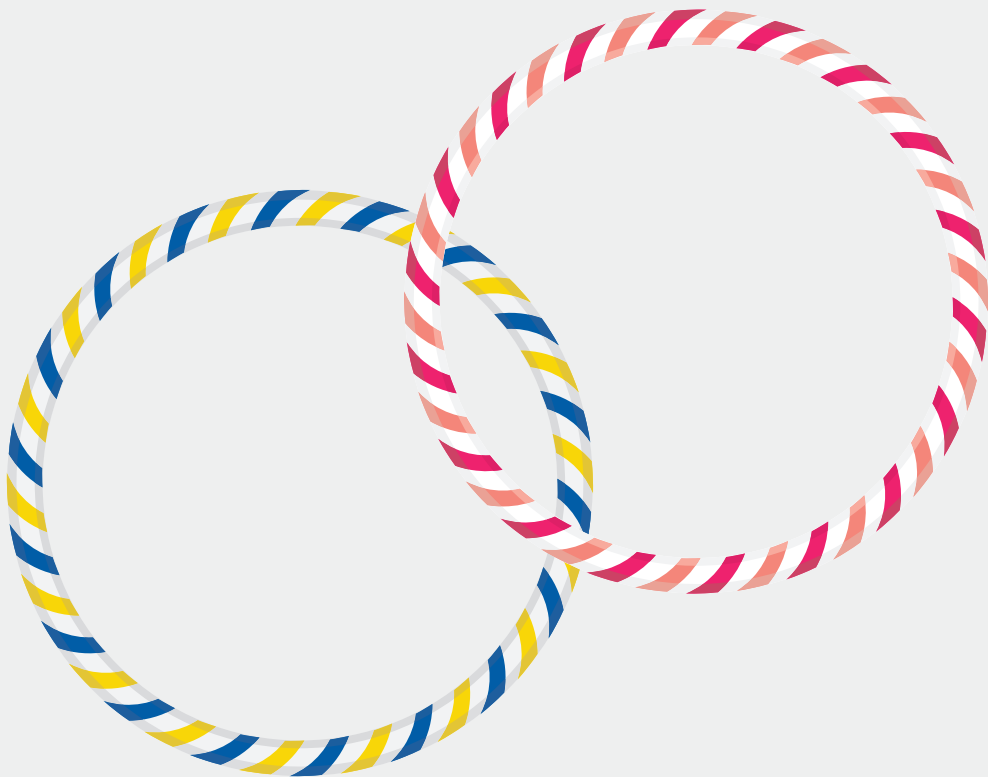
- Після того, як команди закінчили, тренер говорить дітям, що права дітей можна розділити на 3 категорії: права, що захищають дітей (наприклад, від дитячої праці, від сексуального зловживання, від вживання наркотиків тощо), права, які забезпечують дітей (наприклад,





освіту, житло, здоров'я тощо), та права, які підтримують участь дітей (наприклад, право висловлювати свою думку, отримувати інформацію, грати, бути частиною спортивних чи культурних груп тощо).

- Тренер поміщає кожен із трьох знаків із трьома категоріями в хулахуп.
- Тренер говорить дітям, що вони мають вирішити, до якої категорії належить кожне право, яке розташоване у їхньому хулахупі. Після того, як діти визначилися, вони утворюють пари; кожна пара повинна взяти одну картинку та помістити її в хулахуп із відповідною категорією. Кожна пара пересувається по бічним доріжкам до хулахупу за допомогою передачі м'яча від грудей. Помістивши картинку в хулахуп, вони повертаються до своєї команди, використовуючи бічні доріжки та передачі м'яча з відскоком від підлоги.
- Після того, як усі команди закінчили, вони розглядають хулахупи та перевіряють, які права були включені до кожної категорії.





### ЗАНЯТТЯ 3: Захист, забезпечення або участь?

#### ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРАВАМИ ДІТЕЙ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 20 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Класифікувати права дітей.

**Навички гри в баскетбол:**

- Кидки у корзину

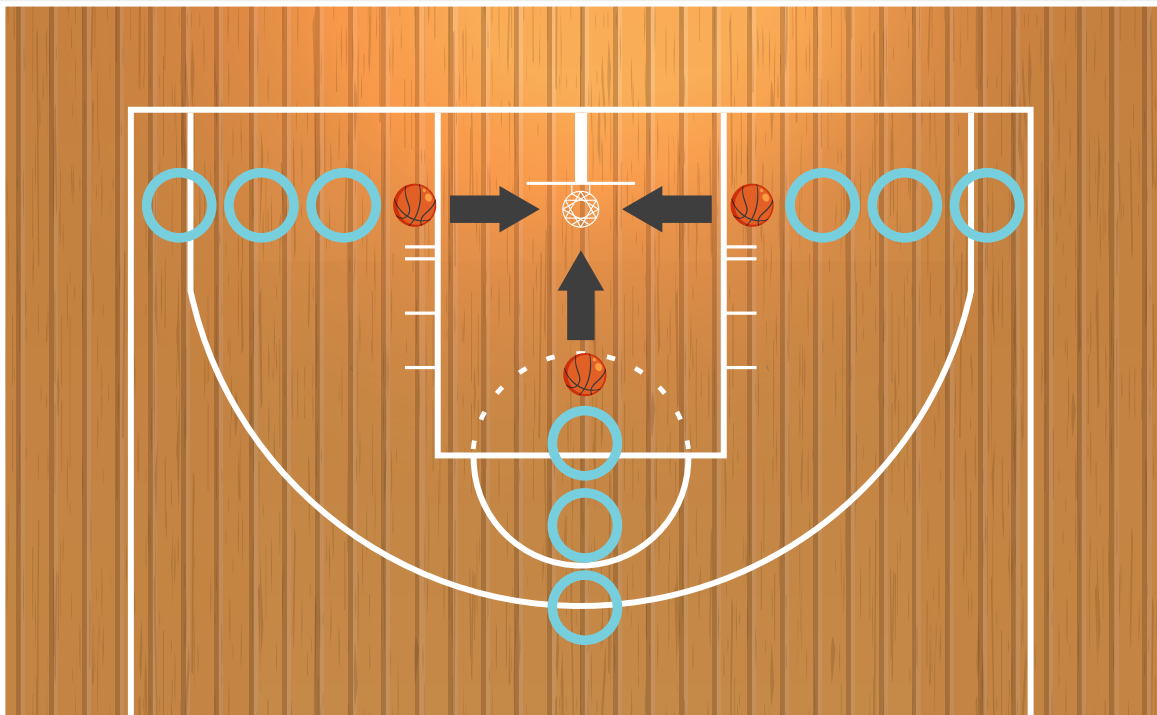
**Матеріали:**

- Баскетбольні м'ячі

**Підготовка:**

- Прочитайте речення про права дітей заздалегідь, щоб мати можливість швидко їх прокричати.

**Заняття:**





- Тренер говорить дітям, що вони тренуватимуться виконувати кидки у корзину. Діти шикуються в три групи: двоє біля бічної лінії і одна в середині. Перший гравець у кожному ряду має м'яч.
- Кожній лінії надається назва однієї з категорій прав: захист, забезпечення, участь.
- Вправа починається з кидків у стрибку гравців 1, 4 та 7.
- Після повного завершення кидка з гарним супроводженням м'яча гравці супроводжують м'яч для підбору.
- Тренер говорить дітям, що називатиме право (наприклад, право на відвідування лікаря). Мета гри полягає в тому, щоб один із учасників групи, яку представляє право, виконав кидок м'яча у кошик, як тільки буде названо право. Як тільки дитина закинула м'яч у кошик, вона йде в кінець лінії. Під час виконання таких дій тренер пришвидшується. Тренер називає такі права<sup>6</sup>:

**Корисна порада для тренера:** Для деяких прав поділ на три категорії може бути не таким однозначним, і тому ви можете прийняти різні думки, якщо діти зможуть їх обґрунтувати.

- Жити в будинку (забезпечення)
- Комп'ютери у вашій школі блокують деякі веб-сторінки (захист)
- Бути громадянином країни (участь)
- Мати відповідний одяг залежно від погоди (забезпечення)
- Мати можливість сповідувати свою релігію (участь)
- Слухати новини або шукати інформацію в інтернеті (участь)
- Вам не дозволяється брати участь у війні (захист)
- Мати можливість приїжджати сюди та займатися баскетболом (участь)
- Зустрічатися з друзями та грати після обіду (участь)
- Мати сім'ю (забезпечення)
- Батьки дозволяють своїй 17-річній дитині дивитися різні фільми, але не дозволяють це робити 10-річній дитині (захист)
- Якщо я роблю помилки в школі, мене не карають за це фізично (захист)
- Мати можливість приймати ліки під час хвороби (забезпечення)
- Святкувати Новий рік (участь)
- Не одружуватися до повноліття (захист)
- Мати ім'я (забезпечення)
- Мати можливість тренувати навички гри в баскетболом незалежно від того, хлопчик ти чи дівчинка (забезпечення/участь)
- Жодній людині не дозволяється викрасти вас (захист)

<sup>6</sup> Адаптовано довідником *Compassito (2012). Μικρή Πυξίδα. Compasito. Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για Παιδιά. Κύπρος: Imprinta Ltd.*



- Жодній людині не дозволяється продавати або давати вам наркотики (захист)
- Мати можливість брати книги в бібліотеці (участь)
- Наявність пандусів у вашій школі для дітей з обмеженими можливостями (забезпечення/участь)
- Жодній людині не дозволяється вас катувати (захист)
- Тренер може повторити гру, піднявши руки вгору, щоб перехопити м'яч, заохочуючи дітей кидати м'яч правильною дугою і тим самим покращувати кидки.
- Після того, як усі діти отримали можливість закинути м'яч у корзину, вони утворюють з тренером коло і сідають на підлогу, щоб провести коротке обговорення:
  - Яка група прав є більш важлива?

**Корисна порада для тренера:** Ви даєте дітям час на роздуми, але в кінці ви можете зробити висновок, що жодне право не є більш важливим за інше. Поясніть дітям, що часто буває так, що втрата одного права може призвести до втрати інших прав, наприклад, втрата дітьми права на освіту під час локдаунів у зв'язку із COVID-19 призвела до того, що постраждало їхнє право на розвиток.

- Скажіть дітям, що всі права закріплені у документі під назвою «Конвенція про права дитини». Запитайте дітей: Чому дітям важливо знати свої права?
- Коли тренер підняв руки вгору, чи був він перешкодою для вас? Чи можете ви пригадати будь-які перешкоди для дотримання прав дітей?





## ЗАНЯТТЯ 4: Так, я можу вдосконалюватись

### ПРИНЦИП РОЗВИТКУ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 20 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Визнати вплив зворотного зв'язку – або його відсутності – на розвиток дітей.
- Визначити різні види соціальної нерівності, які можуть перешкоджати розвитку дітей.
- Обговорити принцип розвитку та його основні передумови.

### Навички гри в баскетбол:

- Дриблінг та володіння м'ячем

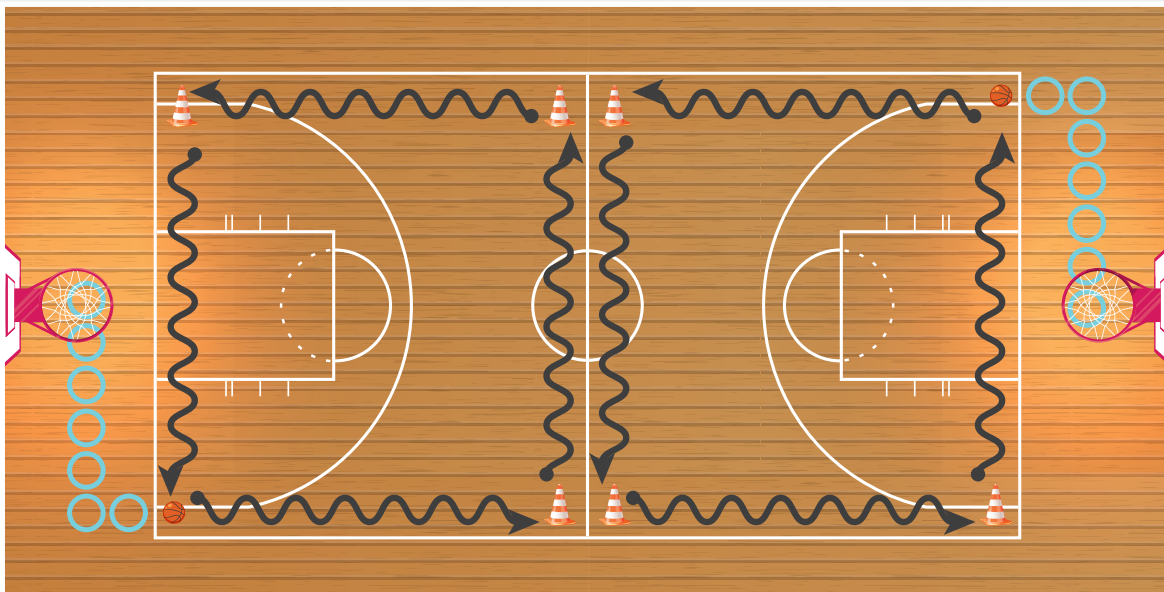
### Матеріали:

- Баскетбольні м'ячі
- Конуси

### Підготовка:

- Встановіть конуси на визначеній ділянці, як показано на схемі нижче.

### Заняття:





- Розділіть групу на дві команди.
- Команди шикуються в ряд по кутах лицьової лінії (як показано на схемі нижче).
- Тренер говорить дітям, що вони працюватимуть над навичками дриблінгу та володіння м'ячем, одночасно вивчаючи інформацію про своє право на розвиток.
- Тренер направляє дітей під час виконання вправи: діти починають дриблінг на бічній лінії, і у кожного конуса вони дізнаються, що їм потрібно виконати кросовер та дриблінг із м'ячем під ногами (ці види дриблінгу мають бути показані тренером заздалегідь).
- Після початку вправи тренер повинен приділяти увагу лише одній команді, даючи їй позитивне підкріплення/зворотний зв'язок/ виправлення помилок, тоді як інша команда залишається взагалі без зворотного зв'язку.
- Якщо є достатньо часу, заняття можна повторити з лівою рукою і/або з близьким до кільця кидком м'яча в кінці.
- Після того, як усі діти виконують вправу, вони утворюють коло з тренером і сідають на підлогу для проведення короткого обговорення:
  - Ви хотіли би сказати щось про наше заняття?

**Корисна порада для тренера:** У цей момент очікується, що діти з групи, яка не отримала зворотного зв'язку, будуть скаржитися. Якщо група, яка не отримала зворотного зв'язку, висловлює позитивні почуття, наприклад, не нервує з приводу свого виконання вправ, тренер може поставити додаткові питання, наприклад, що сталося б, якби вони не отримували зворотного зв'язку протягом тривалого часу. Виходячи із відповідей дітей, тренер може змінювати наступні питання.

- Що відчувала група А під час виконання вправ? Що відчувала група Б під час виконання вправ?
- Чому вам потрібно отримувати від інших зворотний зв'язок стосовно того, як ви працюєте? Як це вам допомагає?
- Можливо, в одних дітей більше можливостей, ніж в інших? Чому?

**Корисна порада для тренера:** Очікується, що діти згадуватимуть про неблагополучні обставини життя, які можуть мати деякі діти, про дітей з обмеженими можливостями, дітей-мігрантів чи біженців або про будь-які інші аспекти, що можуть викликати вразливість дітей.

- Якщо взяти до уваги всі ваші відповіді, чи повинен я як тренер надавати однакові можливості та однаковий зворотний зв'язок усім дітям?



**Κορiсна порада для тренера:** Ви даєте дітям час на роздуми, але наприкінці ви можете зробити висновок, що як тренер і дорослий ви повинні дати можливість кожній дитині розвиватись максимально можливою мірою. Саме з цієї причини тренер може надати деяким дітям більше можливостей та більше зворотного зв'язку.





## ЗАНЯТТЯ 5: Я можу отримати більше

### ПРИНЦИП ВІДСУТНОСТІ ДИСКРИМІНАЦІЇ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 20 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Пояснити, як певні види діяльності можуть порушувати право на відсутність дискримінації.
- Провести різницю між однаковим і рівноправним ставленням.

**Навички гри в баскетбол:**

- Дриблінг

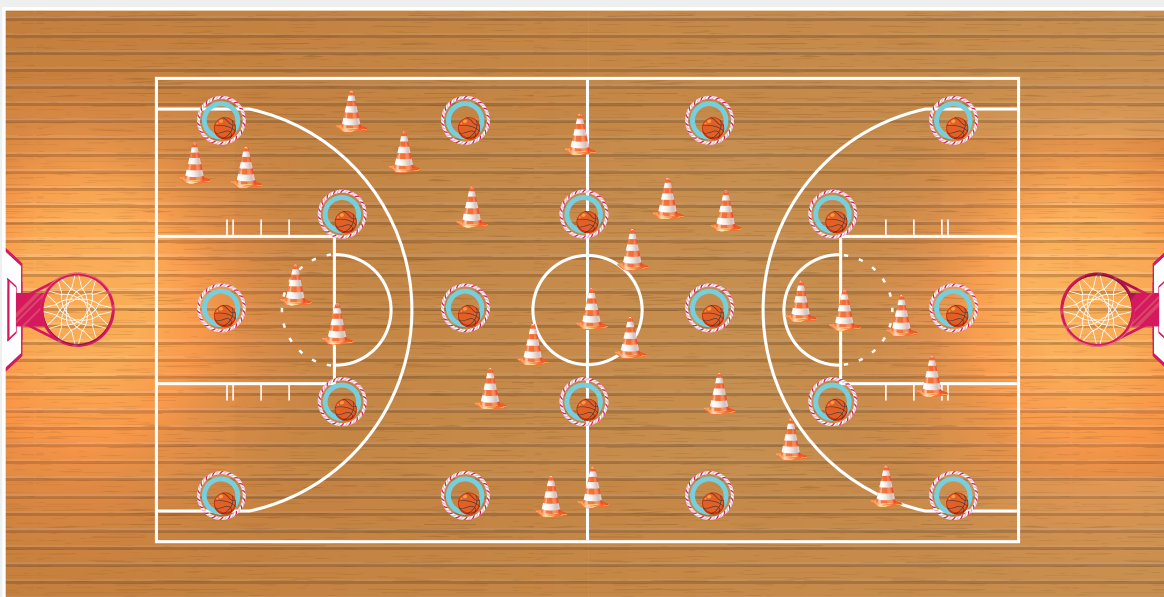
**Матеріали:**

- Хулахупи для кожної дитини
- М'ячі для всіх дітей
- Понад 40 конусів чи будь-яких інших предметів
- 2 пов'язки на очі

**Підготовка:**

- Розкладіть 20 хулахупів широко по майданчику.
- Розкладіть конуси чи будь-які інші предмети по всьому майданчику. Зумисно розташуйте деякі конуси ближче до деяких хулахупів, а інші хулахупи залиште без близько розташованих конусів.

**Заняття:**





- У кожної дитини є м'яч, і він розташований усередині хулахупа, який вважається «будинком» цієї дитини.
- Скажіть дітям, що мета гри – зібрати якнайбільше конусів за межами своїх будинків під час дриблінгу. Проте є деякі правила:
  - Їм дозволяється брати лише один конус за раз, приносити його у свій будинок, знову виходити за межі хулахупу, щоб взяти другий конус і так далі.
  - Їм не дозволяється брати конуси з будинків інших дітей або з рук інших дітей.
  - Вони повинні продовжувати виконувати дриблінг протягом усього часу. Якщо дитина припиняє дриблінг, один конус забирається з її «будинка».
- Перед початком гри попросіть ще двох дітей використати не домінуючу руку, двох інших – стрибати на двох ногах під час гри, і ще двох дітей – виконати завдання на одній нозі (альтернативний варіант: двоє дітей можуть рухатися назад).
- Коли всі діти будуть готові, дайте сигнал про початок гри.
- Зібравши всі конуси, діти повинні порахувати, скільки конусів вони мають.
- Створіть атмосферу переможців та переможених в своїх міркуваннях, похваліть дітей, яким вдалося зібрати велику кількість конусів, та виглядайте засмученим через дітей, яким не вдалося зібрати стільки конусів.
- Скажіть дітям, що ті, хто зібрав більше конусів, будуть викликані зіграти у наступному матчі (альтернативні варіанти: ті, хто зібрав найбільше конусів, отримають право вибрати собі гравців в команду, або їхня команда почне гру, в яку діти грають наприкінці тренування, з бонусом у 10 очок).
- Зберіть дітей для короткого обговорення:
  - Що ви думаєте про гру, в яку ми грали, і чому?

**Корисна порада для тренера:** Очікується, що діти скажуть, що гра була несправедливою, тому що деякі діти повинні були стрибати на двох ногах, інші могли використовувати тільки одну ногу, треті могли використовувати тільки свою не домінуючу руку, а у четвертих будинки розміщені були далеко від конусів.

- Попросіть дітей, які зіткнулися з певними труднощами, сказати, скільки конусів вони зібрали, а всіх дітей прокоментувати результати.



**Корисна порада для тренера:** Якщо дитина, яка зіткнулася з труднощами, зібрала багато конусів, наголосіть, що сталося з більшістю таких дітей. З іншого боку, якщо висококваліфіковані гравці почувають себе достатньо компетентними і не хвилювалися через те, що вони зібрали менше конусів під час гри, тренер повинен підкреслити наслідки результату гри, тобто те, що вони не будуть грати в наступному матчі, і поцікавитися, що вони думають з цього приводу.

- Попросіть дітей прокоментувати те, що їм не дозволяється грати в наступному матчі.
- Запитайте дітей, які не зіткнулися з жодними труднощами:
  - × Коли ви грали, чи розуміли ви, що маєте перевагу перед іншими дітьми? Що ви відчували?
  - × Чи думали ви про інших дітей, які зіткнулися з труднощами під час збирання конусів у грі? Чому так або чому ні?
  - × Як ви тепер ставитеся до того, що ви маєте можливість зіграти в наступному матчі?
- Чи трапляються подібні події у реальному житті? Які наслідки можуть бути для дітей?
- Як ви охарактеризуєте мою роль цьому процесі?
- Скажіть дітям, що мета гри – покращити розуміння ними свого права на відсутність дискримінації, відповідно до якого із жодною людиною не можна поводитися по-різному через мову, вади, вагу, колір волосся або з будь-якої іншої причини. Запитайте дітей:
  - × Оскільки у вас всіх була можливість грати, чи правда, що я дискримінував цих дітей? Чому?

**Корисна порада тренеру:** Подумайте про різницю між «однаковим» ставленням і «рівноправним» ставленням. Іноді, за певних умов, однакове ставлення до всіх дітей може бути рівносильним дискримінації.

- Скажіть дітям, що це була лише гра, задумана для того, щоби викликати у них почуття несправедливості, щоб вони могли відчути дискримінацію та зрозуміти цю концепцію. Наголосіть, що не застосовується правило про те, що у наступному матчі братимуть участь лише ті діти, які зібрали найбільше конусів. Прослідкуйте за тим, щоб жодна дитина не залишила майданчик, не зрозумівши цього.



## ЗАНЯТТЯ 6: Чи я дійсно граю?

### ПРИНЦИП УЧАСТІ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 20 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Визначити умови, необхідні для повноцінної участі дітей у дозвіллі, культурній, художній та ігровій діяльності.
- Визнати повноцінну участь дітей у дозвіллі, культурній, художній та ігровій діяльності як право дитини.

### Навички гри в баскетбол:

- Гра 5x5

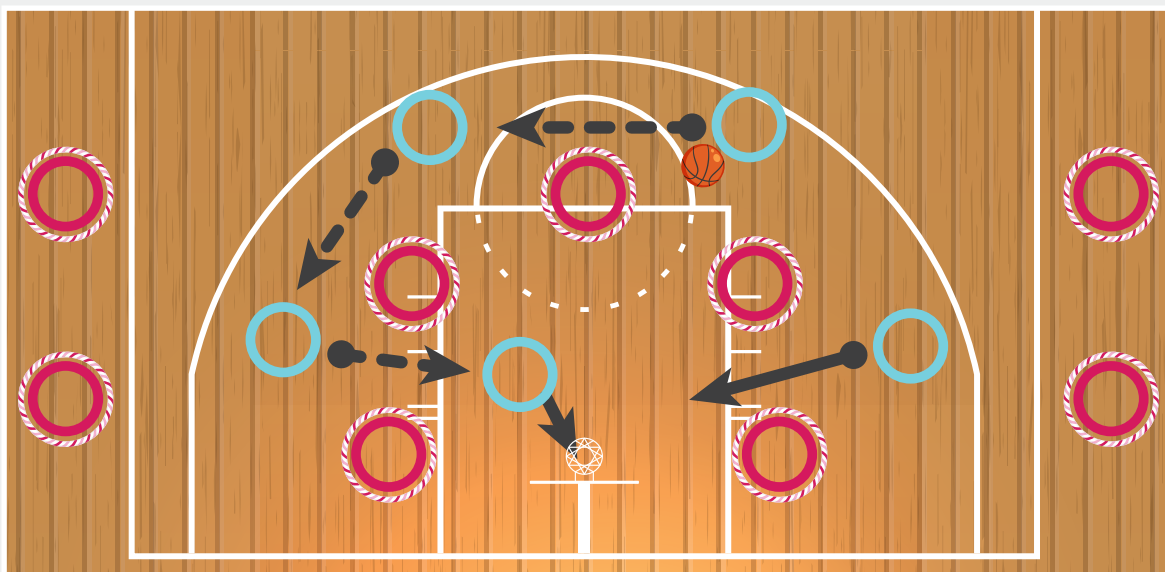
### Матеріали:

- Хулахупи чи стрічка
- 2 баскетбольні м'ячі

### Підготовка:

- Покладіть хулахупи чи стрічку на визначеній ділянці, як показано на схемі нижче.

### Заняття:





- Тренер говорить дітям, що вони працюватимуть над своїми навичками дриблінгу та володіння м'ячем, одночасно дізнаючись інформацію про своє право на участь.
- Розділіть групу на три команди. Кожна команда має свою роль:
  - Гравці нападу/атаки (їхнє завдання – забити м'яч у кошик)
  - Гравці захисту/оборони (їхня роль – перехопити м'яч у нападників)
  - Бічні/допоміжні гравці (їхня роль – допомагати руху м'яча, передаючи м'яч вперед і назад гравцям нападу/атаки, коли це необхідно)

**Корисна порада тренеру:** При невеликій кількості учасників ви можете провести заняття без залучення бічних/допоміжних гравців.

- Позначте на баскетбольному майданчику певні ділянки, в які можна переміщатися кожному гравцю відповідно до його ролі (дотримуйтесь схеми).
- Тренер направляє дітей під час виконання вправи:
  - Тренер говорить гравцям нападу/атаки, що вони можуть вільно рухатися туди, куди хочуть.
  - Тренер говорить допоміжним гравцям, що їм дозволяється стояти на визначеному для них місці (хулахуп на бічній лінії) та брати участь у грі, тільки якщо гравці нападу/атаки передають їм м'яч, щоби вони могли легше переміщатися майданчиком.
  - Тренер говорить гравцям захисту, що вони не можуть залишати свої хулахупи. Зрештою, тренер може дозволити захисникам вийти з коробки, давши свисток. Коли це станеться, гравці можуть вийти з коробки та нормально захищатися. Однак, почувши другий свисток, вони мають негайно повернутись у свої хулахупи.
- Після того, як усі діти виконали вправу, вони утворюють коло з тренером і сідають на підлогу для проведення короткого обговорення:
  - Чи відчували ви, що ваша участь у грі була повноцінною? Чому так чи чому ні?

**Корисна порада тренеру:** дайте можливість дітям із трьох різних груп висловити свою думку.

- Як тренер я відчуваю, що дав усім вам можливість брати участь у грі, оскільки ви всі були частиною гри. Чи можете ви прокоментувати це?
- З якими перешкодами/труднощами ви зіткнулися, що зробили вашу участь менш повноцінною?



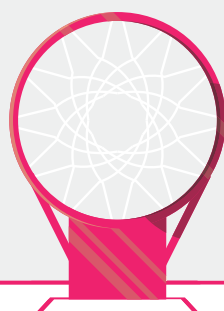


- Чи було важливо, щоб усі ви брали участь у грі? Чому?
- Чи можете ви пригадати приклади, коли діти не беруть участь по-справжньому в реальному житті?

**Корисна порада тренеру:** Можливими варіантами відповідей можуть бути різні види діяльності в школі, такі як відвідування школи, робота школи, шкільна діяльність (вистави, заходи, європейські програми тощо), рішення, які приймають міністерства (наприклад, шкільні іспити), рішення, що приймаються сім'ями (наприклад, переїзд сім'ї або процес опіки) та багато іншого.

**Корисна порада тренеру:** Можливими варіантами відповідей можуть бути – мати інформацію, можливість висловити свою думку, можливість висловити свою думку в різних формах, наприклад, намалювати, повага до їхньої думки, як їхня думка використовується при прийнятті рішень тощо.

- Скажіть дітям, що їхнє право на участь визначено у статті 12 Конвенції про права дитини, і що жодна дитина не звільнена від цього права: навіть діти молодшого віку можуть висловлювати свою думку по-іншому. Діти можуть рівноправно висловлювати свою думку щодо складних тем, якщо їм надана відповідна до віку інформація.





## ЗАНЯТТЯ 7: Наше тіло, наш дім

### ЗАХИСТ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО ЗЛОВЖИВАННЯ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 25 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Усвідомити динаміку людських відносин.
- Розуміти, що є сексуальним зловживанням.
- Розуміти необхідність розкриття інформації про будь-яку подію, яка змушує дітей почуватися незручно.

**Навички гри в баскетбол:**

- Дриблінг та володіння м'ячем

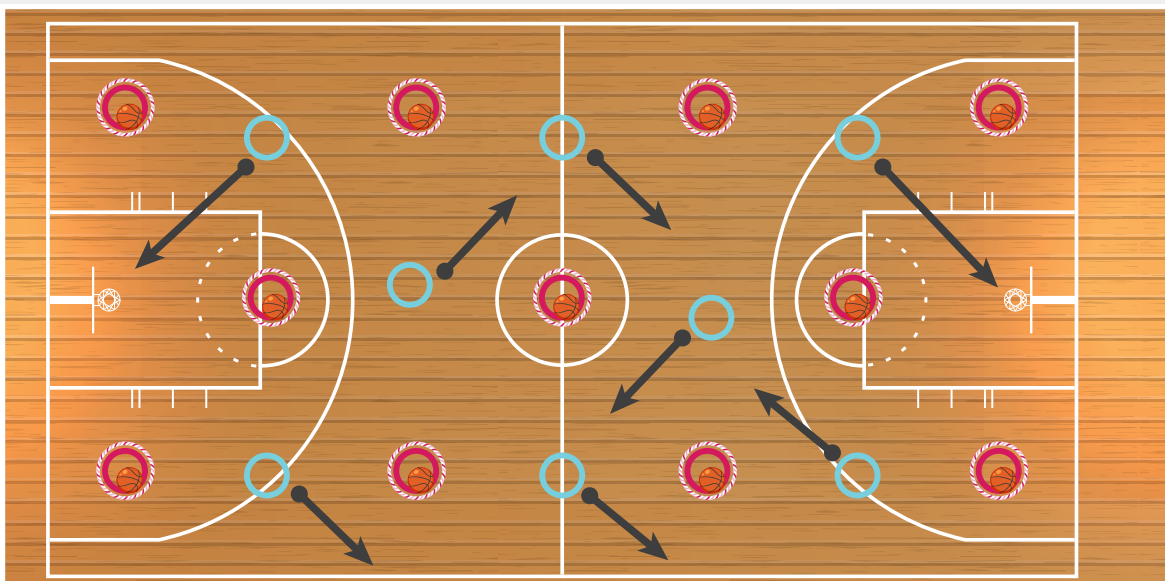
**Матеріали:**

- Баскетбольні м'ячі
- Хулахупи

**Підготовка:**

- Помістіть хулахупи у довільному порядку на майданчику або за схемою, наведеною нижче.

**Заняття<sup>7</sup>:**



<sup>7</sup> Ця гра була адаптована з матеріалів, представлених в Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου. (n.d.). Αγωγή Υγείας. Ταξίδι Ζωής. Джерело: [https://archeia.moec.gov.cy/sd/299/agogi\\_ygeias\\_taxidi\\_zois.pdf](https://archeia.moec.gov.cy/sd/299/agogi_ygeias_taxidi_zois.pdf)



## ЧАСТИНА А: Прогулянка на вулиці

- Тренер говорить дітям, що вони відпрацьовуватимуть навички дриблінгу та володіння м'ячем, одночасно дізнаючись інформацію про їхнє право на захист.
- Розділіть групу на дві команди:
  - Команда з дриблінгу
  - Команда з бігу.
- Тренер направляє дітей під час виконання вправи:
  - Команда з дриблінгу повинна залишатися в межах хулахупа під час виконання дриблінгу із баскетбольним м'ячем.
  - Команда з бігу бігатиме по майданчику.
- Скажіть дітям, що під час виконання вправи тренер описуватиме дітям різні сценарії, на які вони мають реагувати відповідним чином, не зупиняючи виконання вправи. Якщо команда з дриблінгу бачить у команді з бігу, відповідно до сценарію, друзів чи тих, хто їм подобається або з ким вони почуваються комфортно, вони можуть передати свій баскетбольний м'яч комусь із учасників команди з бігу; потім ця дитина повинна передати м'яч назад дитині, що виконує дриблінг.
- Скажіть дітям, що ті із них, хто першими потраплять всередину хулахупів, будуть командою з дриблінгу.
- Після того, як ви сформуєте дві команди, опишіть такі сценарії:
  - Ви йдете вулицею і зустрічаєте друзів. Як би ви подивилися на них? Що ви відчуваєте? Що ви зробите?
  - Ви йдете вулицею і зустрічаєте свого тренера. Як би ви подивилися на нього? Що ви відчуваєте? Що ви зробите?
  - Ви йдете вулицею і зустрічаєте незнайому людину. Як би ви подивилися на цю людину? Що ви відчуваєте? Що ви зробите?
  - Ви йдете вулицею і зустрічаєте бакалійника. Як би ви подивилися на цю людину? Що ви відчуваєте? Що ви зробите?

## ЧАСТИНА Б: Вдома

- Тепер команда з дриблінгу та команда з бігу міняються місцями.
- Тренер говорить дітям, що хулахуп – це «ДІМ» команди з дриблінгу. Ви просите команду з дриблінгу подбати про свій дім. Кожен учасник команди з бігу отримує завдання увійти до певного дому команди з бігу. Команді з бігу говорять, що вони будуть переміщатися навколо, а тренер описуватиме певні сценарії, в яких вони «стукатимуть» у «двері» їхнього домовласника, який повинен відреагувати відповідним чином::



- Друг стукає у ваші двері. Що ви зробите?
- Листоноша стукає у ваші двері. Що ви зробите?
- Незнайомець стукає у ваші двері. Що ви зробите?
- Ваша сестра/ваш брат стукає у ваші двері. Що ви зробите?
- За вашими дверима небезпечно. Ви повинні захистити свій дім, захищаючи свій м'яч. Команда з бігу виграє, якщо зможе «викрасти» м'яч у домовласника. Якщо їм це вдасться, вони зможуть «витіснити» домовласника з його «дому» та захопити його.
- Коли буде надано достатньо часу, діти утворюють коло з тренером та сідають на підлогу для проведення короткого обговорення:
  - Чи змінювалися ваші реакції та почуття, коли ви зустрічали різних людей, знайомих та незнайомих?
  - Що ви відчували, коли незнайома людина хотіла увійти до вашого дому? Як ви реагували?
  - Чи доводилося вам стикатися з тим, що хтось входив до вашого будинку і не поважав шанобливо (наприклад, розкидав ваші іграшки)?

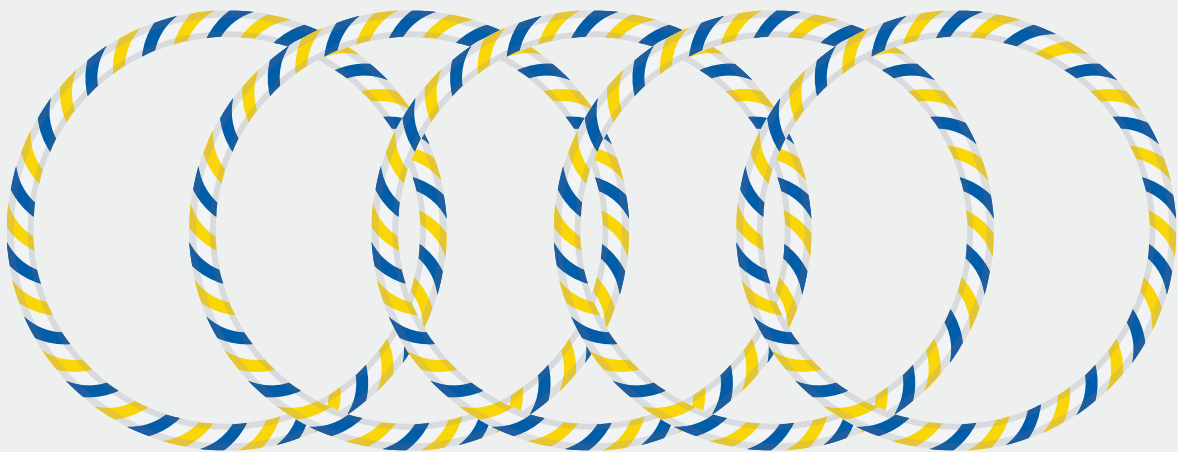
**Корисна порада тренеру:** Передбачається, що діти можуть говорити лише про незнайомих людей. Спробуйте запитати, чи може це статися зі знайомими людьми або навіть друзями.

- Як ми повинні реагувати, якщо хтось не ставиться до нашого дому шанобливо?
- Попросіть дітей уявити, що їхнє тіло схоже на їхній дім. Підкресліть, що наше тіло належить нам, і що ми можемо вибирати, хто може нас обіймати, цілувати чи торкатися, так само як ми вибираємо, кому дозволити увійти до нашого дому. Зауважте, що в деяких випадках знайомі або друзі можуть завдати біль нашому тілу. Це може статися з батьками, тренерами, родичами, друзями, вчителями, незнайомцями, сусідами, поліцейськими тощо. Якщо ми будь-коли відчуваємо, що людина не поважає наше тіло, то ми не повинні тримати це в секреті. Ми повинні сказати про це дорослому, якому довіряємо (це може бути батько/матір, вчитель, тренер тощо), або зателефонувати за номером 116111.
- Попросіть дітей назвати деякі види секретів, які ми можемо зберігати для себе (можливі відповіді: день народження друга, несподіваний приїзд родича, який живе за кордоном, таємна любов друга до іншої людини тощо) та секрети, які ми повинні розкривати (якщо хтось торкається моїх інтимних частин тіла, коли ми знаходимося наодинці, якщо незнайома людина пропонує мені покататися на її машині, якщо інша дитина чи діти залякують мене



або не ставляться до мене з повагою, якщо хтось, навіть мої батьки, завдає мені болю тощо). Скажіть, що, ми повинні повідомляти про все, що змушує нас почувати себе неспокійно чи ніяково.

**Корисна порада тренеру:** Важливо вести бесіди з дітьми про те, як вони можуть говорити про свій досвід, підкреслюючи, що інформування дорослого, якому вони довіряють, про жорстоке поводження не можна порівняти з тим, що дитина є «наклепником». Діти повинні зрозуміти, що у разі сексуального зловживання та подібних ситуацій нормально і важливо, щоби вони розповіли про це тому, кому вони довіряють, і їм не треба боятися, що з них знущатимуться або називатимуть «зрадником».





## ЗАНЯТТЯ 8: Ми кричимо «НІ»

### ЗАХИСТ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО ЗЛОВЖИВАННЯ

**Кількість учасників:** 20

**Тривалість:** 20 хвилин

**Цілі:** Учасники зможуть:

- Розвивати впевненість у собі, щоб сказати «ні», якщо хтось торкається них таким чином, що вони почуваються ніяково.

#### Навички гри в баскетбол:

- Навички передачі м'яча

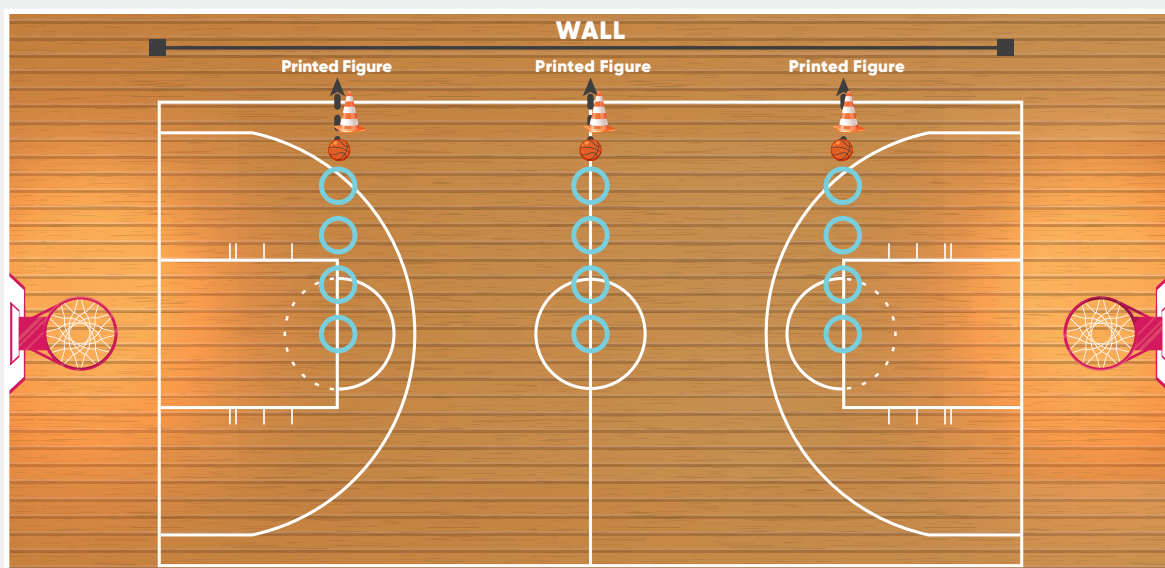
#### Матеріали:

- Баскетбольні м'ячі
- Конуси
- Роздрукована фігура (Додаток 3) або 2-4 різнокольорові папірці, що зображують спідню білизну (Додаток 4). Фігури мають бути роздруковані у потрібному розмірі, щоб відповідати меті заняття.

#### Підготовка:

- Помістіть 2-3 роздруковані фігури на стіну. На відстані 0,50-1 метру від фігури розташуйте конус, щоб позначити початкову точку вправи.

#### Заняття:





- Тренер говорить дітям, що вони відпрацьовуватимуть навички передачі м'яча, одночасно дізнаючись інформацію про їхнє право на захист.
- Розділіть групу на 2-3 команди (ви можете додати більше чи зробити менше команд залежно від кількості дітей).
- Команди шикуються позаду конусів (див. схему).
- Тренер направляє дітей під час виконання вправи:
  - Кожна дитина по черзі відпрацьовує навички передачі м'яча, ударяючи по певних частинах настінної фігури на ім'я Кіко. Тренер має продемонструвати варіанти передачі м'яч:
    - × Використовуючи передачу м'яча від грудей
    - × Використовуючи передачу м'яча з відскоком від підлоги
  - Тренер говорить дітям, що Кіко відмовляється від того, щоби її чіпали під спідньою білизною. Деякі дорослі, наприклад, батьки або лікарі, можуть торкатися дітей там, але Кіко заохочується говорити «Ні», якщо ситуація змушує її почуватися ніяково.
  - Тренер говорить дітям, що якщо людина, яка стоїть перед ними, вдарить Кіко в область спідньої білизни, то вся команда крикне «НІ».
- Наприкінці тренер повторює, що якщо хтось торкається дитини таким чином, що вона відчувається ніяково, вона повинна сказати «НІ» і повідомити про те, що сталося, людині, якій вона довіряє.





## ДОДАТКИ







1



ДЕРЖАВА ПОВИННА  
ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЗМОГУ  
ВИРАЖЕННЯ СВОЇХ  
ПОГЛЯДІВ У РІЗНІ СПОСОБИ.

2



НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЕНО  
ПРИМУШУВАТИ ВАС РОБИТИ  
НЕБЕЗПЕЧНУ РОБОТУ.

3



НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЕНО  
ДАВАТИ ВАМ НЕЗАКОННІ  
РЕЧОВИНИ.

4



ТИ МАЄШ ПРАВО  
СПІЛКУВАТИСЯ З ОБОМА  
БАТЬКАМИ, НАВІТЬ  
ЯКЩО ВОНИ  
ПРОЖИВАЮТЬ ОКРЕМО.



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



5



НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЕНО  
ВІДБИРАТИ ВАС ВІД  
БАТЬКІВ БЕЗ ЇХ ЗГОДИ.

6



НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЕНО  
ПОЗБАВЛЯТИ ВАС ВАШОЇ  
СВОБОДИ НЕЗАКОННО  
АБО СВАВІЛЬНО.

7



У ПИТАННЯХ, ЯКІ  
СТОСУЮТЬСЯ ВАС,  
ВИ МАЄТЕ ПРАВО НА  
ВЛАСНІ ПОГЛЯДИ ТА  
ПЕРЕКОНАННЯ ТА ВІЛЬНО  
ЇХ ВИСЛОВЛЮВАТИ.

8



ТИ МАЄШ ПРАВО  
НА ІМ'Я ТА БУТИ  
ГРОМАДЯНИНОМ КРАЇНИ.



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



9



ВИ МАЄТЕ ПРАВО НА ДІМ,  
ОДЯГ, ХАРЧУВАННЯ ТА  
ЖИТИ В СЕРЕДОВИЩІ,  
ЯКЕ ДОПОМАГАЄ  
ВАМ РОЗВИВАТИСЯ.

10



НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЕНО  
ТОРКАТИСЯ ВАС, ЯКЩО  
ЦЕ ВАС ДРАТУЄ.

11



ДЕРЖАВА ПОВИННА  
СПРИЯТИ УЧАСТІ ДІТЕЙ З  
ІНВАЛІДНІСТЮ У ВСІХ  
ДИТЯЧИХ ЗАХОДАХ

12



НІКОМУ НЕ ДОЗВОЛЕНО  
ПОВОДИТИСЯ АБО  
КАРАТИ ТАК, ЩО Є  
ОБРАЗЛИВИМ ДЛЯ ВАС.



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



13



ВИ МАЄТЕ ПРАВО ХОДИТИ  
ДО ШКОЛИ ТА ОТРИМАТИ  
ПОВНУ ОСВІТУ.

14



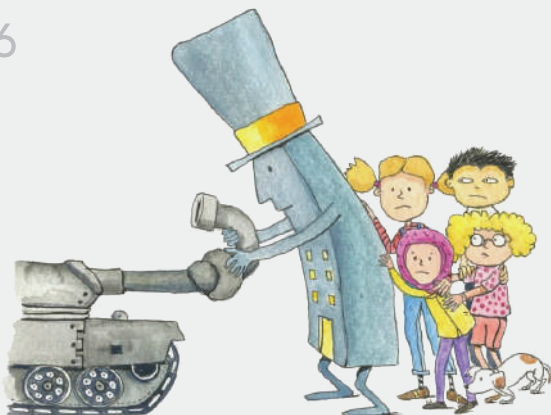
ДЕРЖАВА ПОВИННА  
ГАРАНТУВАТИ, ЩО ВИ  
МОЖЕТЕ СПІЛКУВАТИСЬ  
СВОЄЮ МОВОЮ,  
СПОВІДУВАТИ СВОЇ  
ЗВИЧКИ ТА РЕЛІГІЮ

15



ВИ МАЄТЕ ПРАВО НА ПЕВНУ  
ІНФОРМАЦІЮ З РІЗНИХ  
ДЖЕРЕЛ, ЯКА БУДЕ ВАМ  
КОРИСНОЮ ТА ДОПОМОЖЕ  
У ВАШОМУ РОЗВИТКУ.

16



ЯКЩО КРАЇНА, В ЯКІЙ ВИ  
ЖИВЕТЕ, ВОЮЄ, ДЕРЖАВА  
ПОВИННА ЗАХИЩАТИ ТА  
ПІКЛУВАТИСЯ ПРО ВАС.



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1





17



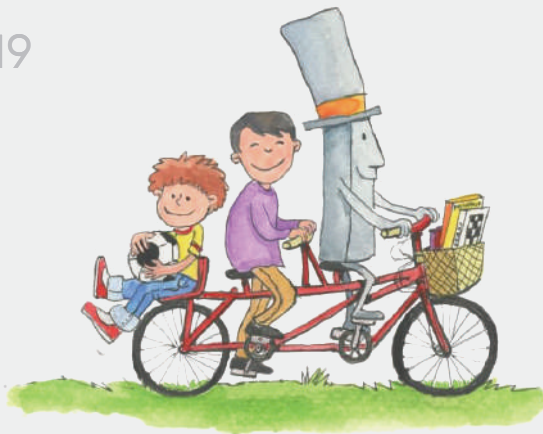
ВИ МАЄТЕ ПРАВО  
НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ  
ТА ІНФОРМАЦІЮ  
ПРО ЗДОРОВ'Я.

18



ВИ МАЄТЕ ПРАВО НА  
ЗВИЧКИ ВАШОЇ РОДИНИ  
ТА КРАЇНИ ВАШОГО  
ПОХОДЖЕННЯ.

19



ВИ МАЄТЕ ПРАВО МАТИ  
ДРУЗІВ ТА БРАТИ УЧАСТЬ У  
ЗАХОДАХ, ЯКІ ВАМ ЦІКАВІ.

20



ВИ МАЄТЕ ПРАВО БРАТИ  
УЧАСТЬ В ГРУПАХ ТА  
ВИСЛОВЛЮВАТИ СВОЮ  
ДУМКУ У МИРНИЙ СПОСІБ.



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



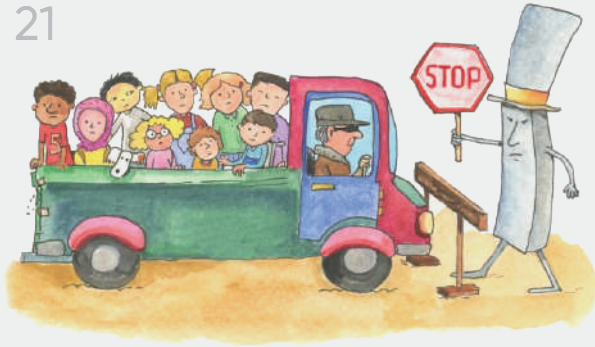
ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



21



ЯКЩО ВАС НЕЗАКОННО ПЕРЕМІЩУЮТЬ З ВАШОЇ КРАЇНИ, ДЕРЖАВА ПОВИННА ЗАХИСТИТИ ВАС І ЗАБЕЗПЕЧИТИ ВАШЕ ПОВЕРНЕННЯ ДО ВАШОЇ КРАЇНИ.

22



ВИ МАЄТЕ ПРАВО НА ВІЛЬНИЙ ЧАС, ІГРИ ТА ВІДПОЧИНОК.

23



ШКОЛА ПОВИННА ДОПОМАГАТИ ВАМ РОЗВИВАТИ ВАШІ НАВИЧКИ, ТАЛАНТИ ТА ПОВАЖАТИ ОТОЧУЮЧИХ.

24



ВИ МАЄТЕ ПРАВО ЗНАТИ ПРО СВОЮ РОДИНУ І ЗРОСТАТИ У НІЙ.



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1



ДОДАТОК 1

ЗАХИСТ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УЧАСТЬ



ДОДАТОК 2



ДОДАТОК 2



ДОДАТОК 2



<sup>9</sup> Фігура є контуром фігури Кіко, створеної Радою Європи під час кампанії «One in Five» з метою підвищення обізнаності щодо захисту дітей від сексуального насильства. Кіко не має статі.



ДОДАТОК 3







ДОДАТОК 4





ДОДАТОК 4



## ВІДПОВІДІ

1. Участь
2. Захист
3. Захист
4. Забезпечення
5. Захист
6. Захист
7. Участь
8. Забезпечення
9. Забезпечення
10. Захист
11. Забезпечення/Участь
12. Захист
13. Забезпечення
14. Захист/Забезпечення/Участь
15. Забезпечення/Участь
16. Захист
17. Забезпечення
18. Участь
19. Участь
20. Участь
21. Захист
22. Участь
23. Забезпечення/Участь
24. Забезпечення/Участь



## ОФІС УПОВНОВАЖЕНОГО З ПРАВ ДИТИНИ НА КІПРІ

Офіс Уповноваженого з прав дитини на Кіпрі – це незалежна національна правозахисна установа (НПЗУ), створена на підставі Законів про Уповноваженого з прав дитини від 2007 та 2014 років [Закони 74(І)/2007, 44(І)/2014], та яка керується Паризькими принципами незалежних правозахисних органів для моніторингу дотримання та захисту прав дитини в Республіці Кіпр.

Завдання Уповноваженого, згідно із Законом, полягає у захисті та популяризації прав дитини, представленні дітей та їх інтересів на всіх рівнях, підвищенні обізнаності та сприйнятливості громадськості з наміром захисту прав дітей у сім'ї, школі та суспільстві, визначенні та популяризації думок дітей, моніторингу законодавства, що стосується дітей, та подання пропозицій, спрямованих на гармонізацію з Конвенцією ООН про права дитини, проведення кампаній з інформування громадськості та представлення інтересів дітей у судових процесах.

### Для досягнення вказаних цілей Уповноважений:

- Зустрічається та спілкується з дітьми в різних умовах.
- Надає інформацію про права дитини за допомогою різних засобів.
- Співпрацює з державними органами, громадськими та міжнародними організаціями, які займаються захистом та популяризацією прав дитини.
- Слідкує за розслідуванням скарг інших органів влади щодо порушення прав дитини та оцінює їх результати.
- Співпрацює з аналогічними органами та установами інших держав з питань, що входять до її компетенції.
- Вивчає, чи порушують чинне законодавство, політика, процедури та практика права дитини на підставі скарг, поданих громадянами.



## KATERYNA BILORUSKA FOUNDATION

Kateryna Biloruska Foundation — приватний благодійний фонд Катерини Білоруської. З 2019 до 2022 року фонд існував як частина реалізації стратегії сталого розвитку холдингу GR8 Tech. Наприкінці 2022 року фонд вийшов за межі корпоративного фонду й став персональним благодійним фондом Катерини Білоруської, аби розширити свою діяльність в напрямках спорту, фізичної культури та інноваційної освіти та ментального здоров'я.

Головна ціль благодійної діяльності Kateryna Biloruska Foundation — покращення здоров'я та добробуту суспільства, надаючи дітям рівні права та доступ до спорту.

Місія фонду — домогтися якісних змін у житті людей, а це можливо тільки при повному зануренні в тему і систематичній роботі. Використовуючи як інструменти спорт, інноваційну освіту та соціалізацію, Kateryna Biloruska Foundation інвестує у здорове, гармонійне та свідоме покоління молодих людей.

Головна мета – допомогти якомога більшій кількості українських дітей. Фонд це робить за допомогою благодійних проєктів та програм у напрямках спорту, фізичної культури, інноваційної освіти та ментального здоров'я. Уся діяльність фонду спрямована на забезпечення здорового та повноцінного розвитку дітей, що є прямою інвестицією в економічне та соціальне процвітання країни.

### Цінності Kateryna Biloruska Foundation:

- Ми знаємо, що професійний та аматорський спорт забезпечує повноцінний розвиток дитини.
- Ми віримо, що в основі щасливого суспільства завжди є здоров'я та добробут його дітей.
- Ми намагаємося дати кожній дитині можливість розкрити свій потенціал.
- Ми віримо в ефективну співпрацю між бізнесом, урядами та громадськими організаціями для розв'язання соціальних проблем.

## ОРГАНІЗАЦІЯ UNITED SPORTS CYPRUS

United Sports Cyprus (USC) — це новостворена неприбуткова організація, яка має на меті об'єднувати та виховувати громади за допомогою спорту. Місія USC полягає в тому, щоб зруйнувати всі фізичні бар'єри ксенофобії, нерівності та інтегрувати меншини у суспільство. Крім цього, створювати рівні та справедливі можливості у спорті для людей різного віку, походження та етнічної приналежності, а також виховувати молодь та дорослих, щоб вони стали наступними захисниками справедливого та інклюзивного суспільства.

### USC має на меті:

- створити безпечний простір для молоді та дорослих різного походження для занять спортом;
- проводити тренінги з питань різноманітності, рівності та інклюзії для людей різного віку;
- проводити тренінги для підвищення кваліфікації тренерів;
- реалізовувати громадські проекти;
- запустити програми для молодіжних амбасадорів — тренінги з лідерства та розбудови потенціалу для громадських активістів.





ДЛЯ ПРИМІТОК

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

